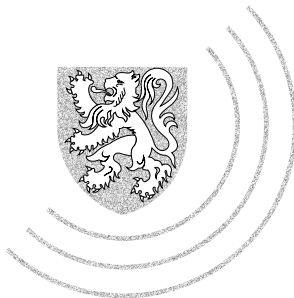

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

14 december 1998

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heren Jef Sleeckx en Jean-Marie Bogaert –
houdende wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering
van de GIMV, GIMVINDUS, VMH, MIJNEN en LIM en tot oprichting van
het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Algemene toelichting

Er is een nieuwe bewapeningswedloop aan de gang : een hoogtechnologische. Hij is supersnel en geldverslindend. Wie meewerkt aan die bewapeningswedloop in België, is niet meer zo duidelijk. Vlaanderen loopt mee vooraan in deze nieuwe technologische ontwikkeling. Er zijn immers meer bedrijven dan alleen maar FN-Herstal die zich met de aanmaak van militaire apparatuur bezighouden. Opvallend daarbij is dat die bedrijven zich in de talrijke en rijkelijk geïllustreerde militaire tijdschriften graag beroemen op de kwaliteit en precisie van de onderdelen voor wapensystemen die zij afleveren, maar dat zij dezelfde branche bij het grote publiek minimaliseren.

De meest traditionele wapenbedrijven bevinden zich nog steeds in Wallonië, maar de wapenproductie-activiteiten verschuiven geleidelijk naar Vlaanderen, naar de hoogtechnologische bedrijven.

Deze ontwikkeling vraagt om een aangepast Vlaams beleid.

Het belang van high-tech in de nieuwe bewapening

Het klassieke wapen zoals we het kennen uit films over de wereldoorlogen, bestaat bijna niet meer. Het aandeel van de elektronische componenten in wapensystemen is enorm vergroot. Waar vroeger elektronica vooral voorbehouden was voor vliegtuigen, raketten en dergelijke vinden we het nu terug op praktisch alle wapens. Op een slagveld is een tank die niet meer is dan een loop met een granaat erin nutteloos, want die wordt onmiddellijk vernietigd. De hoogtechnologische elektronica en optronica maken het verschil.

Hoogtechnologische componenten in wapensystemen die informatie vergaren over de tegenstander, een snelle communicatie mogelijk maken met de militaire bevelhebbers en zorgen voor een optimale visualisatie van de gevechten, zijn vandaag dan ook essentieel om een oorlog te winnen.

De term 'wapen' heeft een nieuwe inhoud gekregen. Wapens zijn niet alleen meer conventionele wapens zoals kogels en granaten, maar 'wapensys-

temen' waarvan de hoogtechnologische onderdelen een essentieel element vormen. Er is niemand die nog betwist dat een geweer een wapen is, hoewel het slechts de kogel is die doodt. Beeldschermen, satellietnetwerken en luchtverdedigingssystemen hebben geen rechtstreekse dodelijke kracht zoals geweren maar hun mogelijke slachtoffers zullen dat onderscheid niet maken.

Ook de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie hanteert een lijst van 'wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en de daaraan verbonden technologie' om een wapen te definiëren. Voor de diensten die deze vergunningen moeten controleren, zijn de nieuwe evoluties op de markt van de hoogtechnologische wapens niet altijd helder. Zo werd pas na 17 jaar en na een klacht door de douane vastgesteld dat de hoogtechnologische wapenbeurs van AFCEA in overtreding was met de vermelde wet.

Hoe worden die nieuwe hoogtechnologische wapensystemen geproduceerd ?

In de hoogtechnologische wapenproductie wordt niet meer gesproken over wapens, maar over wapensystemen. Een gevolg daarvan is dat verschillende bedrijven gespecialiseerde onderdelen leveren die geïntegreerd worden in één wapensysteem. Een wapensysteem wordt dus, in tegenstelling tot de klassieke wapens, meestal niet geproduceerd in één bedrijf.

Wat een en ander nog ondoorzichtiger maakt, is dat ook de manier om een wapen te produceren, veranderd is.

De 'oude' manier van produceren noemt men 'military-specified'. Dat wil zeggen dat een bedrijf van bij het begin start met het maken van een militair product dat moet voldoen aan de militaire vereisten. Het eindproduct is enkel verkoopbaar op de militaire markt. Voor de civiele markt zullen afleidingen ervan meestal heel duur zijn en vele zaken bevatten die compleet overbodig zijn.

De nieuwe manier van produceren noemt men 'military-tailored'. Een bedrijf ontwerpt een product voor de civiele markt. Pas daarna wordt er nagegaan hoe dat product via extra-research kan worden aangepast aan de specifieke militaire vereisten. Het produceren van wapensystemen wordt

op die manier goedkoper, omdat men vertrekt van een civiel basisproduct.

Met die nieuwe manier van produceren wordt voor buitenstaanders vaak de foutieve indruk gewekt dat het militaire en het civiele eindproduct dezelfde producten zijn. Dat is niet het geval, omdat het hier niet gaat om 'dual-use' goederen maar om onderdelen voor hoogtechnologische wapensystemen. De militaire wereld stelt extra eisen waaraan een product moet voldoen, waarvoor extra-research nodig is. Die extra militaire vereisten maken van een civiel product een wapenonderdeel.

Door de nieuwe manier van produceren van wapensystemen ontstaat er een zeer grote verwevenheid tussen de militaire industrie en de civiele industrie, waarbij de vraag wat de militaire wereld nodig heeft om wapens nog 'beter' te maken gekoppeld is aan de vraag wat de civiele industrie aan nieuwe technologieën heeft waarin de militairen kunnen investeren om er op verder te bouwen om nog 'efficiëntere' wapensystemen te ontwikkelen. De evoluties in de hoogtechnologische research gaan zo snel dat ze onbetaalbaar zijn geworden als de militairen ze zelf moeten ontwikkelen. Voor de bedrijven is het een nieuwe markt met een enorm potentiële afzet voor hun hoogtechnologische producten.

Zo ontstaat er een 'vermilitarisering' van de wetenschap. Onderzoekers vinden steeds nieuwe hoogtechnologische snufjes die essentieel worden voor wapensystemen (bv. Electronic Counter Measures om bv. een raket af te leiden), die op hun beurt weer snel achterhaald worden door nog nieuwere technologie (Electronic Counter/Counter Measure). We krijgen een nieuwe elektronische bewapeningswedloop die steeds sneller gaat. Bovendien zijn hoogtechnologische wapensystemen duur. Het wordt dus een snelle, superdure wedloop.

De rol van Vlaanderen

Vlaanderen heeft een ambitieuze voortrekkersrol op het vlak van onderzoek en ontwikkeling in de hoogtechnologische wereld. De hoogtechnologische industrie is ons paradepaardje. Gebruiken we die Vlaamse know-how om er moderne wapensystemen mee te maken of niet ?

Op dit moment staat de Vlaamse wapenindustrie nog in haar kinderschoenen. Een beperkt aantal bedrijven draait echter al mee op wereldniveau. Voorkomen is beter dan genezen.

Het is derhalve aangewezen om aan het GIMV-decreet de nodige wijzigingen aan te brengen, zowel wat de taak van de GIMV als de overgangsbepalingen betreft.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

De formulering sluit producten voor dual-use van dit artikel uit, en gaat uitdrukkelijk over de intentie zich op de militaire markt te begeven.

Artikel 3

Dit artikel beoogt een omschakeling van het beleid van de GIMV naar steun aan uitsluitend civiele ondernemingen.

Cecile VERWIMP-SILLIS

Jef SLEECKX

Jean-Marie BOGAERT

VOORSTEL VAN DECREET

dienstig materieel en daaraan verbonden technologie en die voorheen wel GIMV-steun genoten."

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Aan artikel 10, § 2, eerste lid, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de herstructurering van de GIMV, GIMVINDUS, VHM, MIJNEN en LIM en tot oprichting van het Limburgfonds en van de permanente werkgroep Limburg, wordt de volgende zinsnede toegevoegd :

"voorzover deze bestaande of nog op te richten ondernemingen zich op geen enkele rechtstreekse of onrechtstreekse wijze in hun onderzoek, productontwikkeling of verkoop richten op toepassingen in wapens en wapensystemen, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie zoals bepaald in de lijsten van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie."

Artikel 3

Aan hetzelfde decreet wordt een artikel 31 toegevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 31

Conform de taken en bevoegdheden van de GIMV, geformuleerd in artikel 10, § 2, stelt de GIMV vanaf het jaar 2000 niet langer kapitaal en kapitaalsubstituten, investeringen of strategische participaties ter beschikking van die ondernemingen die zich op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze in hun onderzoek, productontwikkeling of verkoop richten op toepassingen in wapens en wapensystemen, munitie en speciaal voor militair gebruik

Cecile VERWIMP-SILLIS

Jef SLEECKX

Jean-Marie BOGAERT
